

**Lista tematów części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego
w Zespole Szkół Ekonomicznych w Starogardzie Gdańskim
w roku szkolnym 2011/2012**

Literatura

1. Portret Sarmaty w literaturze baroku i oświecenia. Porównaj sposoby przedstawiania go, analizując wybrane przykłady.
2. Na wybranych przykładach ukaż związki między baśniami, legendami i innymi przekazami ludowymi a literaturą fantastyczną.
3. Różne postawy człowieka wobec „innego”, „obcego”. Omów problem tolerancji na wybranych przykładach utworów literackich.
4. Człowiek walczący ze złem – ukaż problem, charakteryzując wybrane postacie literackie z utworów o tematyce związanej z II wojną światową.
5. Przedstaw różne ujęcia problematyki Holokaustu w literaturze polskiej, odwołując się do wybranych utworów.
6. Moc dobra. Obrazy odrodzenia duchowego bohaterów. Omów na wybranych przykładach.
7. Wędrowką jest życie człowieka – omów funkcje motywu wędrowki w wybranych utworach literackich.
8. Romantyczne i pozytywistyczne kryteria oceny człowieka. Na podstawie wybranych przykładów omów podobieństwa i różnice między nimi.
9. Negatywny bohater, czarny charakter. Ukaż sposób i cel kreowania takich postaci w wybranych utworach literackich.
10. Dziecko jako bohater dzieła literackiego. Przedstaw sposoby ujęcia tego motywu na wybranych przykładach.
11. Różne postawy ludzi w czasie drugiej wojny światowej. Rozważ problem na wybranych przykładach z literatury polskiej.
12. Literatura jako diagnoza stanu społeczeństwa. Odwołując się do utworów z różnych epok literackich, wykaż, że są one wiernym obrazem rzeczywistości, w której powstały.
13. Twórcy emigracyjni – Ojczyźnie. Przedstaw ich dążenia i aspiracje, wykorzystując wybrane teksty literatury romantycznej i współczesnej.
14. Problem odpowiedzialności człowieka za swoje czyny. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych postaci literackich.
15. Motyw apokalipsy w literaturze polskiej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
16. Motyw domu i jego funkcje w utworach literackich z różnych epok. Omów na podstawie wybranych przykładów.
17. Przedstaw sposoby wyrażania uczuć do kobiety w twórczości wybranych poetów różnych epok.
18. Kat i ofiara. Rozważ ich relacje na przykładzie wybranych bohaterów literatury współczesnej.
19. Na wybranych przykładach przedstaw różne ujęcia literackiego motywu niezawinionego cierpienia.
20. Oblicze władcy. Przedstaw sposoby funkcjonowania tego motywu w literaturze.
21. Analizując wybrane utwory, przedstaw niszczycielską i twórczą rolę miłości w literaturze XIX i XX wieku.
22. Praca – błogostawieństwo czy przekleństwo? Rozważ problem odwołując się do przykładów literackich z różnych epok.
23. Literackie portrety matek. Omów na wybranych przykładach.
24. Literackie portrety ojców. Omów na wybranych przykładach.

25. Biografia jako klucz interpretacyjny. Na podstawie wybranego przykładu omów związku między życiem literata a jego twórczością.
26. „Młodzi przeciwko starym” – odwołując się do wybranych przykładów, ukaż konflikt pokoleń literackich jako zjawisko charakterystyczne dla różnego rodzaju przełomów w sztuce.
27. Mit i archetyp. Omów te pojęcia i wskaż zachodzące pomiędzy nimi związki. Dokonaj interpretacji wybranego mitu z mitologii greckiej.
28. Mity jako ważne tworzywo literatury. Ukaż i scharakteryzuj to zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów.
29. Mity i legendy jako tworzywo literatury fantasy. Omów zagadnienie odwołując się do wybranych przykładów.
30. Tradycyjne motywy i konwencje w literaturze science fiction. Rozważ problem na podstawie wybranych przykładów.
31. Przenikanie się świata realnego i fantastycznego w utworach literackich. Omów na podstawie wybranych przykładów.
32. Ukaż różnorodne portrety kobiet w literaturze wybranych epok.
33. Portrety Żydów polskich w literaturze różnych epok. Przedstaw różnorodność ujęcia postaci w wybranych dziełach.
34. Topos miłości rodzicielskiej w literaturze wybranych epok. Omów na wybranych przykładach.
35. Motyw młodości w literaturze. Omów na wybranych przykładach z różnych epok literackich.
36. Omów relacje polsko – żydowskie na podstawie literatury różnych epok.
37. Przedstaw historię jako temat literacki i skomentuj jego różnorodne funkcje w utworach z różnych epok.
38. Tematyka historyczna jako tworzywo literatury polskiej w XIX i XX wieku. Omów wybrane przykłady.
39. Dramat człowieka uwikłanego w historię. Omów, wykorzystując wybrane utwory.
40. Idealiści i marzyciele. Scharakteryzuj sposoby ich kreowania w literaturze różnych epok.
41. Miłość i małżeństwo. Przedstaw temat odwołując się do wybranych przykładów literackich.
42. Zaprezentuj bogactwo formalne i treściowe liryki młodopolskiej na przykładzie wybranych utworów polskich poetów.
43. Syn – mąż – ojciec. Obrazy mężczyzn w literaturze XX wieku. Oceń funkcje różnych kreacji postaci.
44. Córka – żona – matka. Obraz kobiet w literaturze XX wieku. Oceń funkcje różnych kreacji postaci.
45. Przedstaw motyw samotności człowieka w znanych Ci utworach literackich.
46. Zaprezentuj obraz miasta stworzony przez literaturę dwudziestolecia międzywojennego i współczesną. Odwołaj się do wybranych utworów.
47. Literatura polska wobec totalitaryzmów: hitlerowskiego i komunistycznego. Omów zagadnienie, odwołując się do przykładów.
48. Degradacja człowieczeństwa i próby jej przezwyciężenia. Omów problem, odwołując się do przykładów literatury opisującej mechanizmy działania systemu totalitarnego.
49. Biblia jako źródło wzorców osobowych. Omów wybrane postacie i wskaż nawiązania do nich w literaturze późniejszych epok.
50. Jak uleczyć świat śmiechem? Rola satyry, kpin, żartu w utworach z różnych epok. Omów zagadnienie.
51. Aleksander Fredro czy Sławomir Mrożek? Odwołując się do wybranych dzieł obu twórców, zdecyduj, który rodzaj komizmu jest Ci bliższy i dlaczego.
52. Literackie wizerunki święt. Rola tradycji w życiu społecznym. Omów na wybranych przykładach.
53. Oblicza Hioba w literaturze. Rozważ problem na wybranych przykładach.

54. Różne sposoby kreacji outsidera we współczesnej literaturze polskiej. Omów na podstawie wybranych przykładów.
55. Wpływ pieniądza na życie bohaterów literackich. Zanalizuj problem na wybranych przykładach.
56. Miły polskiego romantyzmu. Ich kontynuacje – akceptacje i polemiki z nimi – w literaturze spadkobierców. Przedstaw problem na wybranych przykładach utworów Orzeszkowej, Prusa, Sienkiewicza, Żeromskiego, Wyspiańskiego.
57. Twórcy współczesnej literatury wobec baroku. Zanalizuj na wybranych przykładach literackie odniesienia i ich funkcje.
58. Pytania o rolę miłości w życiu człowieka. Zanalizuj problem, odwołując się do wybranych utworów z różnych epok.
59. Święty i świętość w literaturze polskiej i powszechnej. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych przez siebie utworów.
60. Różne obrazy życia wiejskiego w literaturze na przestrzeni XVI – XX wieku. Omów na dwóch, trzech przykładach z różnych epok literackich.
61. Różne obrazy przyrody w literaturze – omów sposoby ich kreowania i funkcje w wybranych utworach.
62. Motyw vanitas w literaturze antycznej, średniowiecznej i barokowej. Omów sposób przedstawiania i funkcjonowania motywu na wybranych przykładach.
63. Motyw buntu jako temat literatury. Przedstaw na wybranych przykładach.
64. Różnorodność zachowań człowieka w sytuacjach ekstremalnych. Przedstaw postawy bohaterów tekstów literackich.
65. Walka dobra ze złem. Na podstawie wybranych przykładów przedstaw literackie ujęcia tego tematu.
66. Nauczyciel i uczeń w literaturze. Przedstaw ich kreacje na podstawie wybranych przykładów.
67. Różne sposoby wykorzystania motywu szaleńca/szaleństwa w literaturze. Zanalizuj problem, odwołując się do przykładów.
68. Wykaż wpływ tytułu lub motto na interpretację wybranych utworów literackich.
69. Różne ujęcia motywu przemijania w literaturze wybranych epok. Omów na przykładach.
70. Omów wpływ wojny na ludzką psychikę i moralność w oparciu o wybrane utwory literackie.
71. Przedstaw różne ujęcia tematyki wojennej w literaturze polskiej i obcej.
72. Motyw anioła w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
73. Słynne historie miłosne w literaturze polskiej i powszechnej. Omów na wybranych przykładach.
74. Mieszkanie jako przestrzeń życiowa. Omów wybrane utwory, w których ukazane są relacje między człowiekiem a miejscem jego życia.
75. Literackie obrazy rewolucji. Przedstaw na podstawie wybranych utworów jej siłę i wpływ na ludzi.

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

1. Przedstaw różne sposoby ujęcia motywu vanitas w poezji i malarstwie.
2. Motyw tańca śmierci (danse macabre) w literaturze i w malarstwie. Przedstaw jego najważniejsze realizacje.
3. Portret Sarmaty w literaturze i malarstwie. Rozwiń temat na podstawie wybranych dzieł literackich i plastycznych.
4. Język filmu i literatury – porównaj dzieło literackie i jego filmową adaptację.
5. Zaprezentuj motyw tańca i określ jego funkcję w literaturze i dziełach plastycznych.

6. Filmowe adaptacje dzieł literackich jako przykład interpretacji tekstu pierwowzoru. Odwołaj się do wybranego przykładu i dokonaj jego oceny.
7. Kultura masowa a kultura elitarna. Przedstaw tę opozycję na podstawie wybranych przykładów z literatury i sztuki.
8. Kreacje anioła w literaturze i sztuce różnych epok. Przedstaw na wybranych przykładach.
9. Artystyczne interpretacje wydarzeń historycznych w literaturze i malarstwie. Przedstaw na wybranych przykładach.
10. Powstania narodowe jako temat literatury i sztuki – porównaj wybrane dzieła malarskie i literackie.
11. Zanalizuj różne ujęcia motywu Sądu Ostatecznego w literaturze i sztuce, odwołując się do wybranych przykładów.
12. Rehabilitacja brzydoty w literaturze i sztuce. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
13. Różnorodne ujęcia motywu ogrodu w literaturze i sztuce. Przedstaw na podstawie wybranych przykładów.
14. Pory roku jako temat literacki i malarski. Omów zagadnienie na przykładach różnych dzieł.
15. Motywy katastroficzne w kulturze XIX i XX wieku – omów temat, analizując wybrane dzieła literackie i filmowe.
16. Dziecko wobec wojny. Przedstaw na wybranych przykładach literackich i malarskich.
17. Dziecko – istota bezbronna czy mały buntownik? Przedstaw problem na wybranych przykładach tekstów kultury.
18. Odwołując się do wybranych przykładów literackich i filmowych, przedstaw relacje między rodzicami a dziećmi.
19. Motyw cierpiącej matki w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
20. Zaprezentuj wizerunek Żyda ukazany w literaturze i w filmie XX wieku.
21. Związki malarstwa impresjonistycznego i literatury przełomu XIX i XX wieku. Omów na wybranych przykładach.
22. Artystyczne interpretacje wiejskiego pejzażu w literaturze i sztuce. Dokonaj analizy porównawczej dzieł.
23. Różne ujęcia pejzażu w dziełach poetyckich i plastycznych. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z dziedziny poezji i malarstwa.
24. Różne ujęcia motywu rajy w literaturze i sztuce. Odwołaj się do wybranych przykładów.
25. Góry jako inspiracja twórczości literackiej i malarskiej. Dokonaj analizy porównawczej dzieł.
26. Literackie i filmowe obrazy bohaterów w sutannie i w habicie. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
27. Przywołując wybrane przykłady, rozważ rolę inspiracji biblijnych we współczesnej literaturze i filmie.
28. Na podstawie wybranych przykładów omów funkcjonowanie motywu grozy w literaturze i sztuce.
29. Koncepcja piękna kobiety w literaturze i sztukach plastycznych na przestrzeni wieków. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
30. Różne wizerunki kobiety w literaturze i sztuce modernizmu. Przedstaw na podstawie wybranych przykładów.
31. Heros literacki a heros filmowy. Dokonaj konfrontacji odwołując się do wybranych przykładów.
32. Przedstaw najciekawsze realizacje motywu pojedynku w literaturze i sztuce.
33. Omów obecność i funkcje kiczu w literaturze i w muzyce.
34. Motyw Prometeusza w mitach greckich i sztuce późniejszych epok. Przywołaj i omów odpowiednie przykłady.

35. Sposoby kreowania postaci historycznych w literaturze i sztuce polskiej. Rozwiń temat na wybranych przykładach.
36. Folklor jako inspiracja pisarzy i malarzy w różnych epokach. Omów temat na wybranych przykładach.
37. Spotkania wrogów w literaturze i filmie. Omów temat na wybranych przykładach.
38. Obecność wątków i motywów mitologicznych w literaturze i malarstwie różnych epok. Na podstawie wybranych przykładów omów różne sposoby czerpania inspiracji z mitologii.
39. Biblia w malarstwie. Zaprezentuj wybrany fragment biblijny wraz z jego malarskimi interpretacjami.
40. Porównaj wybrany dramat Szekspira z jego sceniczną bądź filmową interpretacją.
41. Wyrażanie niewyraźnego. Symbol w literaturze i w malarstwie. Omów na wybranych przykładach.

Język

1. Frazeologizmy w polszczyźnie – omów zjawisko, przedstaw ich funkcjonowanie oraz komunikacyjne wartości.
2. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
3. Dowcip językowy i jego funkcja w tekście literackim i w wypowiedziach potocznych. Omów na wybranych przykładach.
4. Specyfika tekstu reklamowego jako gatunku wypowiedzi – na wybranych przykładach omów najważniejsze cechy języka reklamy.
5. Teksty piosenek zespołów młodzieżowych jako próba opisanie rzeczywistości. Omów na podstawie wybranych przykładów.
6. Omów zjawisko i oceń zasadność zapożyczeń językowych we współczesnej polszczyźnie.
7. Dlaczego niektóre wyrazy stają się modne? Zanalizuj przykłady ze współczesnej polszczyzny.
8. Polszczyzna wobec zapożyczeń. Prześledź wpływ języków obcych na język polski w przeszłości i współczesności.
9. Retoryka jako sztuka przekonującego mówienia. Na podstawie wybranych przykładów dokonaj analizy i omówienia najciekawszych figur retorycznych.
10. Język ezopowy w literaturze XIX i XX wieku. Omów na podstawie wybranych przykładów.
11. Gatunki publicystyki prasowej. Omów na przykładach ze współczesnych czasopism.
12. Metaforyka tytułów prasowych. Zanalizuj wybrane przykłady i oceń, jak ma się tytuł czasopisma do jego zawartości.
13. Najczęściej spotykane błędy językowe. Wyjaśnij, na czym polegają i przedstaw ich klasyfikację.
14. Język gwary młodzieżowej. Omów cechy języka pism przeznaczonych dla młodego czytelnika, odwołując się do przykładów.
15. Omów pochodzenie i zanalizuj nazwy miejscowe Twojego regionu.
16. Na wybranych przykładach scharakteryzuj styl artystyczny epoki młodopolskiej.
17. Etykieta językowa różnych czasów i środowisk. Zanalizuj wybrane przykłady literackie.
18. Język bohatera jako element charakterystyki postaci. Omów na podstawie wybranych przykładów.
19. Cele i sposoby wykorzystania języka w Internecie. Omów i oceń zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów.
20. Pisma użytkowe (zyciorys, testament, list, kwestionariusz) jako konteksty dzieła poetyckiego. Omów na wybranych przykładach.